

Yazarlar/Authors

Erkan YEŞİLTAŞ* Nagihan EVCI**

Makale Adı/Article Name

Türkiye'de Sosyal Bilimler Eğitiminde Drama Üzerine Yapılan Akademik Çalışmaların Eğilimleri (2001-2021)¹

Trends of Academic Studies on Drama in Social Studies Education in Turkey (2001-2021)

ÖZ

Bu çalışmada, 2001-2021 yılları arasında Türkiye'de sosyal bilgiler eğitiminde drama üzerine yapılan çalışmaların eğilimlerini belirlemek ve mevcut durumu ortaya koymak amaçlandı için betimsel tarama deseni tercih edilmiştir. Çalışma verilerinin toplanması aşamasında ise TRDizin veritabanı üzerinden 60 makale çalışması veri seti olarak kullanılmış ve analiz tekniği olarak betimsel analiz kullanılmıştır. Çalışmada sosyal bilgiler eğitimine yönelik drama ile ilgili en fazla çalışmanın 2021 yılında yapıldığı, yayın dili olarak Türkçe'nin tercih edildiği ve bu çalışmaların çoğunun fazla Turkish Studies ve Yaratıcı Drama Dergilerinde yer aldığı, yazarların görev aldığı ya da desteklendiği kurumların başında MEB'in geldiği, anahtar kelime olarak en çok drama, sosyal bilgiler, ilköğretim, etik, drama yöntemi, tutum, durum çalışması, tasarım odaklı düşünme becerileri, 5E modeli gibi kavramların kullanıldığı, en çok nitel araştırma en az ise karma yöntemlerin kullanıldığı, en fazla tercih edilen örnekleme yönteminin ise kolay ulaşılabilir durum örnekleme olduğu, en fazla kullanılan veri toplama tekniğinin görüşme, en çok kullanılan analiz tekniğinin ise betimsel analiz olduğu bulgularına ulaşılmıştır. Sonuç olarak bu çalışmada sosyal bilgiler eğitiminde drama üzerine yapılmış araştırmalara ilişkin araştırma eğilimleri tespit edilmiş ve konuya ilişkin yürütülebilecek muhtemel araştırmalar için mevcut duruma genel bir bakış sunulmuştur. Araştırma sonuçlarından hareketle sosyal bilgiler eğitiminde drama üzerine yapılan çalışmalar farklı dizinlerde de incelenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, Eğitim, Drama, Eğilimler, Betimsel analiz

ABSTRACT

In this study, descriptive survey design was preferred since it was aimed to determine the trends of the studies on drama in social studies education in Turkey between 2001-2021 and to reveal the current situation. In the data collection phase of the study, 60 article studies were used as a data set through the TRDizin database and descriptive analysis was used as the analysis technique. In the study, the highest number of studies on drama for social studies education was conducted in 2021, Turkish was preferred as the language of publication and most of these studies were published in Turkish Studies and Creative Drama Journals, MEB was the leading institution where the authors were employed or supported, drama, social studies, primary school, ethics, drama method was the most frequently used keyword, attitude, case study, design-oriented thinking skills, 5E model, qualitative research was used the most, mixed methods were used the least, the most preferred sampling method was convenience sampling, the most used data collection technique was interview, and the most used analysis technique was descriptive analysis. As a result, in this study, research trends regarding the research on drama in social studies education were identified and an overview of the current situation was presented for possible research on the subject. Based on the results of the research, studies on drama in social studies education can be examined in different indexes.

Keywords: Social studies, Education, Drama, Trends, Descriptive analysis

* Doç. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, erkanyesiltas@gmail.com ORCID: 0000-0002-6720-3684

** Doktora Öğrencisi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, evcinagihan@gmail.com ORCID: 0000-0002-1001-3126

¹ Yazarlar makaleye eşit oranda katkı sağlamışlardır.

Extended Abstract

Purpose: The study aimed to determine the trends of studies on drama in social studies education between 2001-2021 in Türkiye and to reveal the current situation. The problem statement of the research is “What is the distribution of academic articles on drama in social studies education in Turkey in terms of various variables?” Based on the problem statement, answers were sought to the following questions:

1. What is the distribution of studies on drama in social studies education in terms of publication years?
2. What is their distribution in terms of publication languages?
3. What is their distribution in terms of journals of publication?
4. What is their distribution in terms of authors’ affiliations?
5. What is their distribution in terms of keywords?
6. What is their distribution in terms of provinces authors lived in?
7. What is their distribution in terms of research methods?
8. What is their distribution in terms of sampling methods?
9. What is their distribution in terms of data collection techniques and tools?
10. What is their distribution in terms of data analysis techniques?

Method: The study employed descriptive survey model. The literature defines descriptive survey as a research model that aims to describe a past or ongoing situation as it was/is. In this research model, the situation, person, event, or object that is the subject of the research is examined under their own conditions without the aim of influencing them (Karasar, 2014). The TR Index (TRDizin) database was used for data collection. Data were subjected to descriptive analysis.

Findings: The study found that the most studies on drama in social studies education were done in 2021 (f=8), which was followed by 2020 (f=7) and 2018 (f=7). Among the 60 studies on drama in social studies education covered in TRDizin, the most studies were published in Turkish (f=55), with a rate of 33%. The leading journals with the highest number of studies on the subject were *Turkish Studies* (electronic) (f=7) and *Creative Drama Journal* (f=7). The primary institution of affiliation or support for the authors was the Republic of Türkiye Ministry of National Education (f=12), which was followed by Atatürk University (f=10). The most used keywords in academic studies on the use of drama in social studies education were concepts such as drama, social studies, primary school, ethics, drama method, attitude, case study, design thinking skills and 5E model. Most of the authors studying on drama in social studies education worked in the provinces of Ankara (f=21) and Erzurum (f=10). The most common research designs in the studies were phenomenology (f=19) and case study (f=9), which are qualitative research designs. The most preferred sampling methods were convenience sampling (f=16) and criterion sampling (f=15), which are purposive sampling methods as forms of non-probability sampling. The most used qualitative data collection tools were semi-structured interview form (f=24) and open-ended questions (f=22). Descriptive analysis (f=26) and content analysis (f=22), which are qualitative data analysis techniques, were the most widely used data analysis techniques.

Results: The study determined that studies on drama in social studies education increased in recent years. The social studies curriculum renewed in 2005 involved changes in achievements, skills, and values on the basis of constructivism, thereby preparing the ground for the formation of an activity-based learning environment. This is likely to have increased the importance attached to drama and the effectiveness of drama, thus raising the number of studies in recent years. Although it is not surprising that *Creative Drama Journal* is one of the leading journals in which studies on the use of drama in social studies education were published, the situation regarding other journals could not be justified due to the relatively low number of studies. The Ministry of National Education was one of the leading institutions of affiliation or support for researchers studying on drama. This can be associated with the awareness of social studies teachers working in the Ministry of National Education. The most used keywords in studies on drama in social studies education were concepts such as drama, social studies, primary school, ethics, drama method, attitude, case study, design thinking skills and 5E model. These keywords may give an idea about the aspects (domains

of learning, method, technique, material, etc.) in which the use of drama in social studies education was examined. One of the most used research methods was found to be phenomenology, a qualitative research design. This seems normal for a qualitative perspective, considering that phenomenology is a research design that uses individuals' experiences to obtain information about the phenomenon in question, and that drama is a learning method in which students are involved by experience. The most preferred sampling methods in studies on drama in social studies education were determined to be convenience sampling and criterion sampling, which are purposive sampling methods. The use of convenience sampling can be explained by the speed and convenience it provides to researchers. The most used data collection technique in studies on drama in social studies education was interview, while the data collection tools used in the interview were interview form and open-ended questions. The use of these data collection tools is beneficial for studies, as more detailed information can be obtained from participants by use of interview forms and open-ended questions. Descriptive analysis and content analysis were found to be the most preferred data analysis techniques in studies on drama in social studies education. This is related to the fact that most of the studies were conducted by use of qualitative research methods. Based on the results of the study, the following suggestions can be made for researchers to work on the subject:

- This study addressed the articles covered in TRDizin. Studies on drama in social studies education can be examined in different indexes, and similar studies can be conducted for graduate theses.
- Based on the result about the keywords used in studies on drama in social studies education, new topics that have not yet been studied and evaluated in the literature can be reached.
- Since studies on the subject are predominantly qualitative, quantitative and mixed research can be concentrated on. New studies to be conducted within this framework will enable the use of different sampling methods, different data collection tools, and different data analysis techniques, and will enable the subject to be evaluated in many different dimensions.

Giriş

Sosyal bilgiler dersi; topluma faydalı, sorumluluklarının bilincinde, karşılaştığı problemlere çözüm üretebilen etkin vatandaş yetiştirmeyi amaç edinmiş, toplumsal ve kültürel anlamda da tüm değer ve becerilerin kazandırılmasını sağlayan çok disiplinli bir ders olarak tanımlanabilir. Bu kapsamda etkin vatandaş yetiştirme gayesiyle oluşturulan 2005-2018 sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının yapılandırmacı bir anlayış doğrultusunda şekillenmiş olduğu görülmektedir (Bilgili, 2006: 7). Yapılandırmacı anlayış, bireylerin öğrenme-öğretme süreci boyunca merkezde olduğu ve sürece aktif katılım sağladığı modern bir anlayıştır (Chen, 2003: 21). Bu anlayışa göre öğretmenler, öğrencilerin bilgileri öğrenip anlamlandırması sürecinde onlara yardımcı olan, hata ve eksikliklerinin düzeltilmesi aşamasında da onlara rehberlik eden kişiler olarak görülmektedir (Şimşek, 2009: 126). Öğretmenlerin rehber, öğrencilerin ise aktif konumda olduğu bir ders olan sosyal bilgiler dersi için sadece geleneksel öğretmen merkezli yöntem ve tekniklerin kullanılması bireyin yaşantı oluşturmasını yani deneyimleyerek öğrenmesini engellemektedir (Ömeroğlu, Ersoy, Şahin, Kandır ve Turla, 2003: 21-22). Bireylerin yaşantı oluşturabilmesi için gerekli olan en önemli unsur bu amaca hizmet edecek öğrenci merkezli öğrenme ortamlarının varlığıdır. Elverişli öğrenme ortamlarının oluşturulması içinse değişim ve gelişmelere ayak uydurmak gerekli görülmekte, yenilikçi yöntem ve tekniklerin kullanımına ihtiyaç duyulmaktadır. Öğretim programlarının uygulanması aşamasında kullanılacak yöntem ve tekniklerin doğru seçimi programın gerçekleştirilme düzeyinin de yükselmesini sağlayacaktır. Yapılandırmacı anlayışa göre hazırlanmış sosyal bilgiler dersi öğretim programı düşünüldüğünde bu yöntemlerden birinin de drama olduğu söylenebilir. Drama yöntemi, gelenekselliği aşarak öğrenme süreci içerisinde öğrenciye yaparak yaşayarak öğrenme imkânı sunacağı için en etkili yöntemlerden biri olarak kabul edilmektedir (Aykaç ve Çetinkaya, 2013: 302). Ulubey ve Toraman (2015)'ın meta-analiz çalışmasında, öğrenme-öğretme sürecinde

yaratıcı drama yönteminin kullanılmasının öğrenci başarısını olumlu yönde etkilediği sonucu bahsedilen durumu ispatlar niteliktedir ve bu anlamda dramayı önemli kılmaktadır.

Drama, bireylerin empati becerisi edinerek çok yönlü gelişmeleri, öğrenme- öğretme süreçlerinde etkin olmaları, kendini ifade etmeleri, yaratıcı olmaları, hayatlarını çok yönlü algılamaları gibi birtakım özellikleri kazanmalarını sağlayan bir öğrenme yöntemidir (Güneysu, 2006: 127-128). Drama ile birlikte bireyler tartışıp konuşan, olayları yaşayıp oluşturan kişi olarak çevresinde olup biten her şeyi daha iyi kavrayarak anlamlandırır. Bireyler drama ile birlikte hem canlandırma yapma imkânı hem de olayları gözleme fırsatı bulmakta, kendilerine ve oyun içerisinde yer alan diğer rollere yönelik çeşitli izlenimler edinmektedir. Bu durum da bireylerin öğrenme faaliyetine etkin katılımlarını artırmaktadır (Öztürk ve Korkmaz, 2020: 4). Sosyal bilgiler dersi öğretim programının öğrencinin çevresiyle etkileşimde bulunmasına olanak sağlama gayesi ile dramanın toplumsal duyarlılık kazandırma işlevinin örtüşüyor olması dramanın sosyal bilgiler eğitimi için önemini ortaya koymaktadır.

Dramanın sosyal bilgiler dersinde kullanılması, öğrencilerin çevresine ve toplumsal yaşama uyum sağlamasını da kolaylaştıracaktır. Öğrenciler doğaya, insana, kurumlara ilişkin birçok özellik ve süreci tanıyacak böylelikle olası problemlerle karşı baş etmeyi öğrenerek etkin davranışlar geliştirebileceklerdir (Adıgüzel, 2001: 22). Sosyal bilgiler dersinde drama kullanımına yönelik olarak literatür tarandığında; sosyal bilgiler dersinde drama kullanımına yönelik örnek ders planı (Karadağ ve Çalışkan, 2006), sosyal bilgiler öğretiminde etkili dramatisasyon yöntemi (Sever, Yalçınkaya ve Mazman, 2009), sosyal bilgiler öğretiminde yöntem olarak drama kullanımı (Yılmaz, 2013), öğretim etkinlikleri olarak dramanın sanal müze kullanımına ilişkin etkisi ve sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri (Çalışkan, Önal ve Yazıcı, 2016), sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama kullanımının öğrenci başarısına etkisi (Nayci ve Adıgüzel, 2017), müzede sosyal bilgiler öğretiminde yaratıcı dramanın kullanımı (Ulu ve Adıgüzel, 2019), müzede yapılan yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki başarısına olan etkisi (Başbuğ ve Adıgüzel, 2019), sosyal bilgiler dersinde yöntem olarak yaratıcı dramanın kullanımı (Ezer ve Ulukaya Öteleş, 2020), sosyal bilgiler dersinde teknoloji destekli yaratıcı drama etkinliklerinin kullanımı (Öztürk ve Korkmaz, 2020), sosyal bilgiler dersinde drama kullanımının sosyal ve empatik beceri ile akademik başarıya etkisi (Yılmaz ve Ceylan, 2020), sosyal bilgiler öğretmen adaylarının fakülteye uyum süreçlerinde yaratıcı drama kullanımı (Akhan ve Demir, 2020) olmak üzere birbirinden farklı birçok çalışmaya rastlanılmıştır. Buradan hareketle sosyal bilgiler dersinde drama üzerine yapılan birçok akademik çalışmanın olduğu, son dönemlerde de çalışma sayısında bir artışın söz konusu olduğu anlaşılmaktadır.

Artış gösteren akademik çalışmaların; ortaya çıkan bilgi birikiminin ne yönde ilerlediğini, hangi boyutlarıyla ele alındığını ve hangilerinin orijinal çalışmalar için fikir verme ve kaynak olmak noktasında elverişli olduğunu ortaya çıkaracağı için bir araya getirilerek değerlendirilmesi ve eğilimlerinin belirlenmesi önem taşımaktadır. Buradan hareketle bu çalışmanın amacı, 2001-2021 yıllarını sınır kabul ederek, 20 yıllık bir süreçte sosyal bilgiler eğitiminde drama üzerine yapılan ve TRDizin’de taranan dergilerce yayımlanan akademik çalışmaların eğilimlerini belirlemek ve mevcut durumu ortaya koymaktır.

Araştırmanın problem cümlesi “Türkiye’de sosyal bilgiler eğitiminde drama üzerine yapılmış olan akademik makalelerin çeşitli değişkenler açısından dağılımı nasıldır?” şeklinde belirlenmiştir. Problem cümlesinden hareketle alt problem cümleleri ise şöyledir:

Sosyal bilgiler eğitiminde drama konusunda yapılmış araştırmaların;

1. Yayın yılı dağılımı nasıldır?

2. Yayın dili dağılımı nasıldır?
3. Yayınlandığı dergilerin dağılımı nasıldır?
4. Yazarlarının çalıştığı kurumlara yönelik dağılım nasıldır?
5. Kullanılan anahtar kelimelerinin dağılımı nasıldır?
6. Yazarlarının bulunduğu şehirlere yönelik dağılım nasıldır?
7. Araştırma yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
8. Örneklemeye yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
9. Veri toplama teknik ve araçlarına göre dağılımı nasıldır?
10. Veri analizi tekniklerine göre dağılımı nasıldır?

1. Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde; araştırma deseni, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve analiz süreci üzerinde durulmuştur.

1.1. Araştırma Deseni

Bu çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Alan yazında betimsel tarama, geçmişte ya da hâlen devam eden bir durumu var olduğu hâliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma modeli olarak ifade edilmektedir. Bu araştırma modelinde araştırmaya konu olan durum, kişi, olay ya da nesne kendi koşulları içinde onları etkileme amacı olmadan incelenmektedir (Karasar, 2014).

1.2. Veri Toplama Aracı

Bu çalışmanın veri toplama aşamasında TRDizin veritabanı kullanılmıştır. Eski adıyla Ulusal Veri Tabanları- UVT yeni adıyla TRDizin, Fen ve Sosyal Bilimler konu alanlarındaki ulusal, hakemli, bilimsel dergilerdeki makaleler ile TÜBİTAK Projelerinin bibliyografik/tam metin bilgilerine yer verilen, web sayfası üzerinden taranabilen ulusal atıf dizinidir. Bu dizinin hizmeti, TÜBİTAK ULAKBİM aracılığıyla sağlanmaktadır. TRDizin kapsamında, dergi değerlendirme kriterlerine göre seçilen ulusal, hakemli akademik dergiler dizinlenerek dergilerde yer alan makalelere ait bibliyografik bilgilere (makale adı, yazar, öz vs.) yer verilmektedir. Bunun yanı sıra, ULAKBİM Müdürlüğü ile dergi editörlükleri arasında imzalanan katılım izni sözleşmesine bağlı olarak, makale tam metinlerine de web sayfası üzerinden erişim kolaylığı sunulmaktadır (TRDizin, 2022). Çalışma sürecinde, TRDizin web sayfası üzerinden detaylı arama kapsamında “Sosyal Bilgiler ve Drama” anahtar kelimeleri seçilerek arama yapılmıştır. Çalışma 2001-2021 yılları kapsayacak şekilde gerçekleştirilmiş, ulaşılan 60 makale çalışması veri seti olarak kullanılmıştır.

1.3. Verilerin Analizi

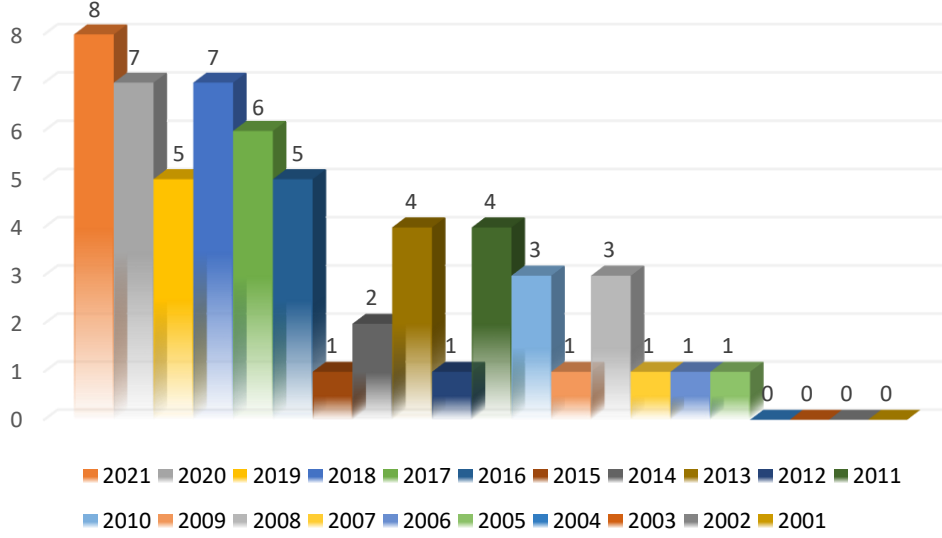
Çalışmada veri analizi tekniği olarak taranan çalışmaların incelendiği ölçütler önceden belirlendiği için betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analiz, ulaşılan verilerin daha önceden belirlenmiş olan temalar çerçevesinde özetlenip yorumlandığı yaklaşımdır. Bu yaklaşım dahilinde veriler araştırma sorularınca belirlenen temalara göre belirlenebileceği gibi görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular veya boyutlara göre de sunulabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018: 239). Çalışmada, 2001-2021 yılları arasında sosyal bilgiler eğitiminde drama ile ilgili yayınlanmış olan toplam 60 yayın; araştırma soruları çerçevesinde yöntem, örneklemeye yöntemi, veri toplama araçları, veri analiz teknikleri olmak üzere temalar halinde belirlenmiş ve bu temalar özetlenip yorumlanarak birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Betimsel analizle çalışmada amaçlanan, ulaşılan sonuçların bir düzen dahilinde ortaya konularak yorumlanması ve okuyuculara aktarılmasıdır.

2. Bulgular

Araştırma kapsamında ele alınan 60 akademik çalışma çeşitli değişkenler açısından incelenmiş, elde edilen bulgulara bu bölüm kapsamında yer verilmiştir.

2.1. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Dramaya İlişkin Yapılmış Araştırmaların Yayın Yılı Açısından Dağılımı

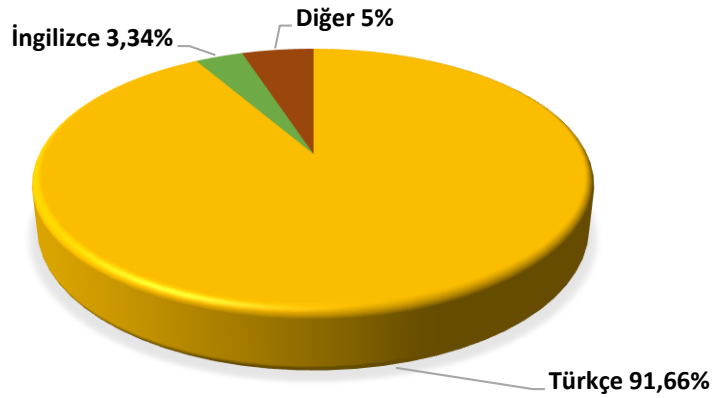
Araştırma kapsamında ele alınan çalışmaların yayın yılı bazında dağılımları grafik 1.’de sunulmuştur.

Grafik 1. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Dramaya İlişkin Yapılan Araştırmaların Yıllara Göre Sayısal Dağılımı

Grafik 1’de araştırma kapsamında ele alınan sosyal bilgiler eğitiminde drama konusuna ilişkin 60 çalışmanın yıllara göre dağılımı sunulmuştur. Grafiğe göre en fazla çalışmanın 2021 yılında (f=8), hemen sonrasında ise 2020 (f=7) ile 2018 (f=7) yıllarında olduğu gözlenmiştir.

2.2. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Dramaya İlişkin Yapılmış Araştırmaların Yayın Dili Açısından Dağılımı

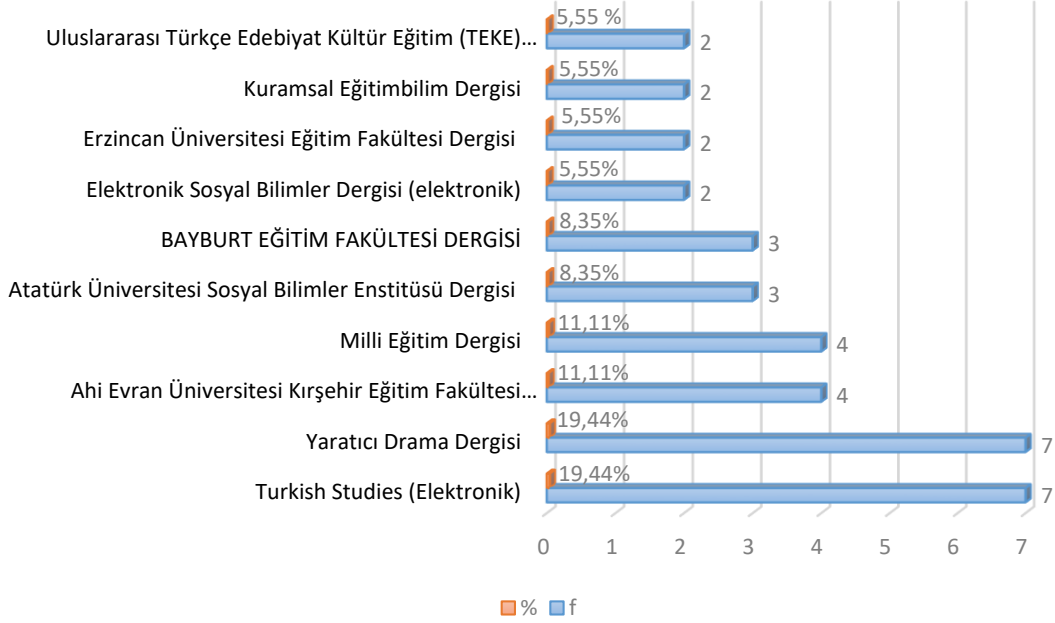

Grafik 2. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Dramaya İlişkin Yapılan Araştırmaların Yayın Türüne Göre Dağılımı

Grafik 2.'de araştırma kapsamında ele alınan sosyal bilgiler eğitiminde drama konusuna ilişkin 60 çalışmanın yayın dili açısından dağılımına yer verilmiştir. Grafiğe göre %33'lük dilimle en çok yayın Türkçe (f=55) olarak yapılmıştır.

2.3. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Dramaya İlişkin Yapılmış Araştırmaların Yayınlandığı Dergiler Açısından Dağılımı

Araştırma kapsamında ele alınan çalışmaların dergi bazlı dağılımları grafik 3'te sunulmuştur. Bu kategori içerisinde yer alan dergi sayısı fazla olduğu için okunabilir bir grafik sunmak adına yalnızca yayın sayısına göre ilk 10 dergiye yer verilmiştir.

Grafik 3. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Dramaya İlişkin Yapılan Araştırmaların Dergiler Bazında Dağılımı

Grafik 3.'te sosyal bilgiler eğitiminde drama ile ilgili çalışmaların yayınlanmış olduğu ilk 10 dergiye ve bu dergilerin dağılımlarına ilişkin verilere yer verilmiştir. En fazla çalışmanın yer aldığı dergilerin başında Turkish Studies (Elektronik) (f=7) ve Yaratıcı Drama Dergisi (f=7)'nin geldiği görülmektedir. Bu dergileri Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (f=4) ile Milli Eğitim Dergisi (f=4)'nin izlemektedir.

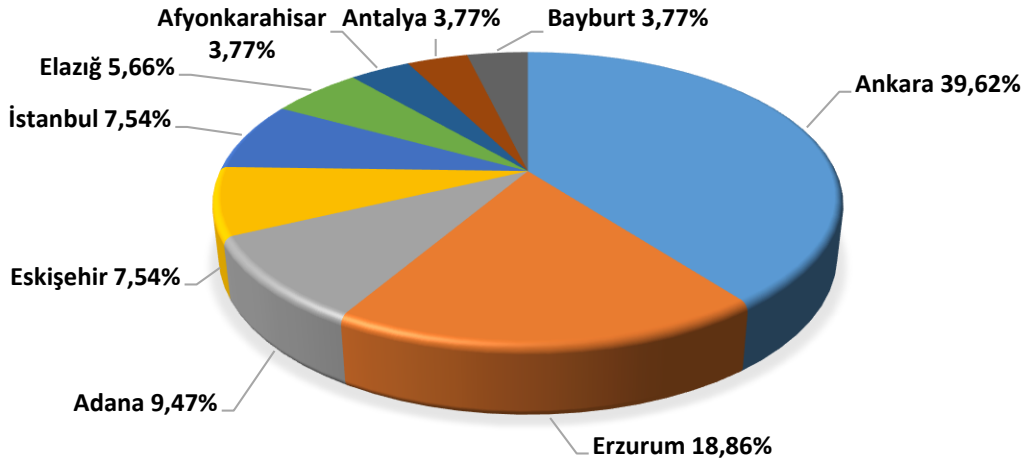
2.4. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Dramaya İlişkin Yayın Yapan Yazarların Çalıştığı Kurumlara Yönelik Dağılımı

Araştırma kapsamında ele alınan çalışma yazarlarının çalıştığı kurumlara ilişkin dağılımları grafik 4.'te sunulmuştur. Verilen kategori içerisinde yer alan kurum sayısının fazla olması nedeniyle okunabilir bir grafik sunmak adına yalnızca ilk 10 kuruma yer verilmiştir.

İncelenen makalelerde kullanılan anahtar kelimelerin kullanılma sıklığına göre elde edilen şekil 1. incelendiğinde; drama ile ilgili yapılan akademik çalışmalarda en çok drama, sosyal bilgiler, ilkökul, etik, drama yöntemi, tutum, durum çalışması, tasarım odaklı düşünme becerileri, 5E modeli gibi kavramların anahtar kelime olarak kullanıldığı görülmektedir.

2.6. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Dramaya İlişkin Yayın Yapan Yazarların Görev Yaptıkları Şehirlere Yönelik Dağılımı

Araştırma kapsamında ele alınan çalışmaların yazarlarının görev yaptıkları şehirlere ilişkin dağılımlar grafik 5.'de sunulmuştur.

Grafik 5. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Dramaya İlişkin Yayın Yapan Yazarların Yaşadığı Şehirler

Grafik 5.' de sosyal bilgiler eğitiminde drama ile ilgili olarak yayın yapan yazarların görev yapmakta oldukları şehirlere ilişkin veriler sunulmuştur. Sosyal bilgiler eğitiminde dramaya yönelik çalışma yapan yazarların büyük bir kısmı Ankara (f=21) ve Erzurum (f=10) illerinde görev yapmaktadır.

2.7. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Drama Konusunda Yapılmış Araştırmaların Araştırma Yöntemlerine Yönelik Dağılımı

Sosyal bilgiler eğitiminde drama ile ilgili yapılmış çalışmaların yöntemlerine göre dağılımı tablo 1.'de sunulmuştur.

Yöntem	Model	f	%
Nicel	Öntest-Sontest Kontrol Gruplu Model	10	15,38
	Öntest-Sontest Eşleştirilmiş Kontrol Gruplu Model	1	1,54
	Tek Gruplu Öntest-Sontest Modeli	1	1,54
	Solomon Dört Gruplu Araştırma Modeli	3	4,61
	Tarama (Survey)	1	1,54
Nitel	Olgubilim (Fenomenoloji)	19	29,24
	Durum Çalışması	9	13,84
	Doküman İnceleme	5	7,70
	Eylem Araştırması	2	3,07
Karma	Açımlayıcı Sıralı Karma Desen	5	7,70
	Keşfedici Sıralı Karma Desen	1	1,54
	İç İççe Karma Desen	1	1,54
Derleme	-	7	10,76

Toplam	68	100
---------------	-----------	------------

Tablo 1. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Dramaya İlişkin Çalışmaların Yöntemlerine Göre Dağılımı

Tablo 1.’de drama ile ilgili yayımlanan çalışmaların yöntem ve desenlerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Ele alınan çalışmalar nicel, nitel ve karma yöntem olarak sınıflandırılırken, bazı çalışmalar ise derleme tarzında yazıldığı ve/veya yöntem başlıklarından herhangi birini taşımadığı için derleme olarak ele alınmış, bu çalışmalar “Derleme” başlığı altında toplanmıştır. İncelenen çalışmalarda en çok karşılaşılan araştırma desenleri nitel araştırma yöntemi içerisinde yer alan olgubilim (Fenomenoloji) (f=19) deseni ile durum çalışması (f=9) desenleridir. Tablodan hareketle, sosyal bilgiler eğitiminde drama konusunda yapılan çalışmaların çoğunluğunun nitel araştırma desenleri ile gerçekleştirildiği ifade edilebilir. Nitel araştırma desenlerinin ardından en fazla çalışmanın nicel araştırma desenlerinden biri olan öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desen (f=10) olduğu görülmektedir. Tabloda yer alan verilere göre en az kullanılan araştırma deseninin ise karma yöntem olduğu görülmektedir. Karma yöntemin az tercih edilmesi ise, konu alanına yönelik araştırmalar için bir eksiklik olarak değerlendirilebilir ve dramayı konu alan yeni çalışmalarda karma yöntemin tercih edilmesinin alana katkı sağlayacağı ifade edilebilir.

2.8. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Drama Konusunda Yapılmış Araştırmaların Örneklemeye Yöntemlerine Yönelik Dağılımı

Sosyal bilgiler eğitiminde drama ile ilgili yapılmış çalışmaların örneklemeye yöntemlerine göre dağılımı tablo 2.’de sunulmuştur.

Örneklemeye Yöntemleri		f	%
Olasılıklı (Seçkisiz) Örneklemeye	Basit Rastgele (Tasadüfi) Örneklemeye	-	13 22,03
	Maksimum Çeşitlilik Örneklemesi	4	6,80
Olasılıklı Olmayan (Seçkisiz Olmayan) Örneklemeye	Amaçlı Örneklemeye	2	3,39
	Tipik Durum Örneklemesi	15	25,42
	Ölçüt Örneklemeye	16	27,11
	Kolay Ulaşılabilir Durum Örneklemesi	16	27,11
	Uygun Örneklemeye	-	8 13,55
	Gelişigüzel Örneklemeye	-	1 1,70
Toplam		59	100

Tablo 2. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Dramaya İlişkin Çalışmaların Örneklemeye Yöntemlerine Göre Dağılımı

Tablo 2’de, sosyal bilgiler eğitiminde drama ile ilgili yapılan çalışmalarda kullanılan örneklemeye yöntemlerine yönelik veriler sunulmuştur. Tabloda en fazla tercih edilen örneklemeye yöntemi, olasılıklı olmayan örneklemeye yöntemlerinde amaçlı örneklemelerden kolay ulaşılabilir durum örneklemesi (f=16) ve ölçüt örneklemeye (f=15) yöntemleridir. Bu örneklemeye yöntemleri dışında en fazla tercih edilen bir diğer örneklemeye yöntemi ise olasılıksız (seçkisiz) örneklemeye yöntemlerinden basit rastgele örneklemeye (f=13)dir.

2.9. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Drama Konusunda Yapılmış Araştırmaların Veri Toplama Araçlarına Yönelik Dağılımı

Sosyal bilgiler eğitiminde drama ile ilgili yapılmış çalışmaların veri toplama teknik ve araçlarına göre dağılımı tablo 3.’te sunulmuştur.

Yöntem	Veri Toplama Teknikleri	Veri Toplama Araçları	f	%
Nitel	Doküman İnceleme	Kaynak Taraması	5	5,32
		Ders Planı	1	1,06
		Ders Kitapları	1	1,06
		Kılavuz Kitapları	2	2,13
		Günlükler	3	3,20
	Gözlem	Gözlem Formu	6	6,39
		Açık Uçlu Sorular	22	23,40
	Görüşme	Oryantasyon Çalışmasını Değerlendirme Formu	1	1,06
			Grup Değerlendirme Formu	1
		Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	24	25,56
		Yapılandırılmamış Görüşme Formu	1	1,06
		Değerlendirme Yazıları	3	3,20
		Anlatıma Dayalı Öğretim Etkinlikleri	1	1,06
		Anket	Anket Formu	5
Nicel	Ölçek	Sosyal Bilgiler Tutum Anketi	2	2,13
		Marmara Öğrenme Stilleri Ölçeği	1	1,06
		Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği	2	2,13
		Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği	1	1,06
		Matematik Tutum Ölçeği	1	1,06
		Geometri Tutum Ölçeği	1	1,06
		Problem Çözme Ölçeği	1	1,06
		Empatik Beceri Ölçeği	1	1,06
		Sosyal Beceri Ölçeği	1	1,06
		Tutum Ölçeği	2	2,13
Başarı Testi	Hoşgörü Tutum Ölçeği	1	1,06	
	Akademik Başarı Testi	3	3,20	
		Kavram Başarı Testi	1	1,06
Toplam			94	100

Tablo 3. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Dramaya İlişkin Çalışmaların Veri Toplama Teknik Ve Araçlarına Göre Dağılımı

Tablo 3.'te yapılan çalışmaların kullanmış oldukları veri toplama teknik ve araçlarına ilişkin dağılımlar görülmektedir. Sosyal bilgiler eğitiminde drama konusunda yapılmış çalışmalar için en fazla nitel veri toplama araçlarından yarı yapılandırılmış görüşme formu (f=24) ile açık uçlu sorular (f=22) kullanılmıştır. Bu veri toplama araçları dışında nicel araştırma yöntemleri için kullanılan 10 farklı ölçeğin kullanıldığı belirlenmiştir.

2.10. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Drama Konusunda Yapılmış Araştırmaların Veri Analizi Tekniklerine Yönelik Dağılımı

Sosyal bilgiler eğitiminde drama ile ilgili yapılmış çalışmaların veri analizi tekniklerine göre dağılımı tablo 4.'te sunulmuştur.

Yöntem	Veri Analizi Teknikleri	f	%
Nitel	Abraham ve Williams'ın Değerlendirme Skalası	1	1,19
	Betimsel	26	30,95
	İçerik	22	26,20
Nicel	Kolmogorov-Smirnov	4	4,76
	Bağımlı Örneklem t Testi	3	3,57
	Bağımsız Örneklem t Testi	9	10,72
	Shapiro Wilk W testi	2	2,38

İki Yönlü ANOVA	4	4,76
Pearson Korelasyon Katsayıları	1	1,19
Mann Whitney-U Testi	2	2,38
Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi	3	3,57
Faktör Analizi	2	2,38
Kruskal Wallis H- Testi	3	3,57
Ayırt Edicilik İndeksleri	1	1,19
Madde Güçlük İndeksleri	1	1,19
Toplam	84	100

Tablo 4. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Dramaya İlişkin Çalışmaların Veri Analizi Tekniklerine Göre Dağılımı

Sosyal bilgiler eğitiminde drama ile ilgili yapılan çalışmalar için kullanılan veri analiz tekniklerinin dağılımı tablo 4.’te sunulmuştur. Tablo 4. incelendiğinde ele alınan çalışmalarda yer alan veri analiz tekniklerinden en çok kullanılanı nitel veri analizi tekniklerinden betimsel analiz (f=26) ile içerik analizinin (f=22) olduğu, hemen sonrasında ise nicel veri analizi tekniklerinden bağımsız örneklem için t testi’nin (f=9) kullanımının fazla olduğu görülmektedir. Diğer analiz tekniklerinin kullanım oranlarının nispeten düşük olduğu söylenebilir. Ulaşılan bu bulguların çalışmalar için ağırlıklı olarak nitel araştırma desenlerinin kullanılması ile açıklanabilir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmada sosyal bilgiler eğitiminde drama ile ilgili çalışmaların (Arık-Karamık ve Akhan, 2020; Ezer ve Aksüt, 2020; Gürbüz ve Ilgaz, 2021; Koç ve Geçit, 2021; Yılmaz ve Ceylan, 2020; Zengin ve Ulaş, 2021) son yıllarda arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Son yıllardaki bu artışın nedeni olarak, araştırmacıların yaparak yaşayarak öğrenme kapsamında drama temelli eğitim ve etkinliklere ağırlık veriyor olmaları gösterilebilir. Ayrıca, 2005 yılı öncesinde ise herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu durum yapılan bazı çalışmaların elektronik ortama yansımamış olmasıyla ilişkilendirilebilir. 2005 yılı itibariyle de drama ile ilgili çalışmalarda yıllara paralel bir artışın olduğu gözlenmiştir. Söz konusu artışın nedeni olarak, 2005 sosyal bilgiler dersi öğretim programında yapılandırmacı yaklaşımın kullanılması sebebiyle yaparak yaşayarak öğrenme ortaya çıkmış bu durumda drama kullanımını tetiklemiştir. Ayrıca, sosyal bilgiler eğitiminde dramaya yönelik farkındalığın artması da çalışma sayısındaki artışı etkilemiş olabilir. 2005 yılında yenilenen sosyal bilgiler öğretim programında yapılandırmacı yaklaşım temelinde, kazanım, beceri, değer boyutlarında değişikliğe gidilmiş, etkinlik temelli bir öğrenme ortamının oluşumuna zemin hazırlanmıştır. Bu durumun alanyazında dramaya verilen önemi ve dramanın etkililiğini artırdığını ve bu sayede son yıllardaki çalışma sayısının arttığı düşünülmektedir. Ulaşılan sonuç, Çelik (2022) tarafından yürütülen Eğitimde Drama Araştırmaları:1975-2022 başlıklı çalışmanın, 2010 yılı itibariyle eğitimde dramaya yönelik makale çalışmalarının artmaya başladığı ve bu artışın giderek devam ettiği sonucu ile benzerlik göstermektedir. Aynı zamanda Samsa (2020) tarafından hazırlanan “Türkiye’de yaratıcı drama ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin eğilimleri” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında, lisansüstü çalışmaların 2018-19 yıllarında artış göstererek en fazla değere ulaştığına ilişkin bulgularla da örtüşmektedir.

En sık yayın yapılan yayın dilinin Türkçe olmasının nedeni olarak TRDizin veri tabanında taranan dergilerin büyük oranda Türkçe yayın yapıyor olması ve Türkçe yayınların daha fazla okuyucuya hitap edeceği düşüncesi gösterilebilir. Sosyal bilgiler eğitiminde drama kullanımına ilişkin çalışmaların yayımlandığı dergilerin başında Yaratıcı Drama Dergisi’nin geliyor olması olağan görülmekle birlikte diğer dergilere ilişkin durum toplam çalışma sayısının nispeten düşük olması nedeniyle gerekçelendirilememiştir. İlerleyen zamanlarda konuya ilişkin çalışmalar arttıkça bu kapsamdaki veriler farklı açılardan değerlendirilebilir.

Sosyal bilgiler eğitiminde dramaya yönelik çalışmaları yapan araştırmacıların çalıştığı ya da destek aldığı kurumların başında Millî Eğitim Bakanlığı gelmektedir. Derslerde drama kullanılmasının öğrencileri derse karşı motive etmesi ve dersin anlaşılabilirliğini artırmasının önemli

kabul edildiği ve bu sebeple de bakanlık tarafından desteklendiği söylenebilir. Aynı zamanda bu durum, Millî Eğitim Bakanlığı'nda görev yapmakta olan sosyal bilgiler öğretmenlerinin konuya ilişkin farkındalıkları ile ilişkilendirilebilir.

Sosyal bilgiler eğitiminde drama ile ilgili yapılmış araştırmalarda en çok drama, sosyal bilgiler, ilkökul, etik, drama yöntemi, tutum, durum çalışması, tasarım odaklı düşünme becerileri, 5E modeli gibi kavramların anahtar kelime olarak kullanıldığı görülmektedir. Bu çerçevede belirlenen bu anahtar kelimelerin sosyal bilgiler eğitiminde drama kullanımının hangi açılardan (öğrenme alanları, yöntem, teknik, materyal vb.) incelendiğine ilişkin bir fikir verici nitelikte olduğu söylenebilir. Bu sonuç Samsa (2020)'nin yüksek lisans tezinde elde ettiği; yaratıcı drama, tutum ve drama anahtar kelimelerinin en fazla kullanıldığı bulgusu ile kısmen örtüşür niteliktedir. İlgili çalışmada ortaya çıkan anahtar kelimelerin başında yaratıcı drama, tutum, okul öncesi eğitim, başarı, değerler eğitimi, sosyal bilgiler, yaratıcılık gibi anahtar kelimelerin geldiği tespit edilmiştir.

Sosyal bilgiler eğitiminde drama konusunda yapılmış araştırmalarda en çok kullanılan araştırma yöntemlerinin başında nitel araştırma desenlerinden olgubilim (Fenomenoloji) deseni olduğu ulaşılan bulgular arasındadır. Olgubilim deseninin olguya ilişkin bilgiler elde etmek için bireylerin deneyimlerinden yararlanan bir araştırma deseni olduğu ve dramanın öğrencilerin bizzat deneyimleyerek dahil olduğu bir öğrenme yöntemi olduğu dikkate alındığında bu sonuç nitel bakış açısı için olağan görülmektedir. Samsa (2020)'nin Türkiye'de yaratıcı drama konulu lisansüstü tezlere yönelik yürüttüğü çalışmasında en çok kullanılan araştırma yöntemlerinin nicel yöntemler olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Sosyal bilgiler eğitiminde drama konusunda yapılmış araştırmalar için en fazla tercih edilen örnekleme yöntemlerinin amaçlı örnekleme içerisindeki kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile ölçüt örnekleme yöntemleri olduğu belirlenmiştir. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanım gerekçesi çalışmalar esnasında araştırmacıya kazandırdığı hız ve kolaylık ile açıklanabilir. Ölçüt örnekleminin tercih edilme sebebi olarak ise drama etkinliklerinin bu konuda eğitim almış öğretmenlerce gerçekleştiriliyor olması nedeniyle her okulda karşılanmayabilecek bir ölçüt olması ile izah edilebilir. Bu sıralamayı olasılıksız (seçkisiz) örnekleme yönteminin izliyor olması ise nicel araştırma yöntemlerinden deneysel desenin tercih edilme sıklığı ve bu yöntemde çokça başvurulan bir örnekleme yöntemi olmasıyla açıklanabilir. Samsa (2020)'nin çalışmasında en çok amaçlı ardından ise seçkisiz örnekleme yöntemlerinin geldiğini tespit etmiştir ki bu sonuçlar da çalışmamızda elde edilenlerle örtüşür niteliktedir. Aynı zamanda Polat ve Bayram (2020) ve Zengin ve Ulaş (2021)'in çalışmalarında da amaçlı örnekleme içerisindeki kolay ulaşılabilir durum örnekleme tercih edildiği için çalışma bulguları ile benzer nitelik taşımaktadır.

Sosyal bilgiler eğitiminde drama üzerine yapılmış çalışmalar için en fazla kullanılan veri toplama tekniğinin görüşme olduğu ve görüşme içerisinde kullanılan veri toplama araçlarının da görüşme formu ile açık uçlu sorular olduğu bulgusu elde edilmiştir. Görüşme formu ve açık uçlu sorular kullanılarak katılımcılardan daha detaylı bilgiye erişim sağlandığı için özellikle bu veri toplama araçlarının kullanılmasının çalışmalar için fayda sağladığı ifade edilebilir. Nicel araştırmalarda veri toplamak için ölçek kullanımının öne çıkması ise nicel araştırmaların doğası gereği örneklemeden olabildiğince fazla katılımcıya ulaşmak amacıyla açıklanabilir. Samsa (2020)'nin çalışmasında veri toplama araçlarına ilişkin bulgusu da bu bulgularla paralellik göstermektedir. İlgili çalışmada en çok kullanılan veri toplama araçları olarak görüşme formları ardından ise ölçekler (tutum, başarı vb) geldiği tespit edilmiştir. Çalışma bulgusu ile farklılık gösteren Küçüköğlü ve Ozan (2013)'in çalışmasında incelediği tezlerde ise yöntem olarak en çok nicel yöntemin kullanıldığı ve Kurtuluş Üstün (2020)'ün çalışmasında da benzer şekilde nicel yöntemin tezlerde daha yoğun kullanıldığı tespiti yapılmıştır.

Sosyal bilgiler eğitiminde drama üzerine yapılmış araştırmalar için en çok betimsel analiz ile içerik analizi tekniklerinin tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum çalışmaların büyük bir kısmının nitel araştırma yöntemleri ile yürütülmüş olmasıyla ilişkilidir. Nicel çalışmalar söz

konusu olduğunda benzer bir durumun bağımsız örneklem için t testi’nde geçerli olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada konuya ilişkin yürütülmesi planlanan yeni araştırmalarda araştırmacılara yol gösterici olması amacıyla sosyal bilgiler eğitiminde drama üzerine yapılmış araştırmaların yayın yılı, yayın dili, dergi, kurum, şehir, anahtar kelime, yöntem, örneklem, veri toplama ve analiz aşamaları açısından özellikleri incelenmiş ve mevcut durum ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda elde edilen sonuçlardan yola çıkılarak hazırlanan öneriler ilgili başlıkta sunulmuştur.

Öneriler

Araştırma sonuçlarından hareketle konu üzerinde çalışma yapacak araştırmacılar için şu öneriler getirilebilir:

- Bu çalışmada TRDizin’de taranan dergilerde yer alan makaleler incelenmiştir. Sosyal bilgiler eğitiminde drama üzerine yapılan çalışmalar farklı dizinlerde incelenebilir; lisansüstü tezler için benzer çalışmalar yapılabilir.
- Araştırmanın sosyal bilgiler eğitiminde drama konulu çalışmalarda kullanılan anahtar kelimelere ilişkin bulgularından yola çıkılarak alan yazında henüz çalışılmamış, değerlendirilmemiş yeni konulara ulaşılabilir.
- Konuya ilişkin yapılmış çalışmalar nitel araştırma yöntemleri ağırlıklı olduğundan nicel ve karma çalışmalara yoğunlaşılabilir. Bu çerçevede yapılacak yeni çalışmalar farklı örneklem yöntemlerinin, farklı veri toplama araçlarının ve farklı veri analizi tekniklerinin de kullanımına neden olacağından konunun farklı boyutlarda değerlendirilmesine olanak sağlayacaktır.
- Sosyal bilgiler eğitimi ve drama ile ilişkili çalışmalar yöntembilim açısından nitel ve nicel paradigmalarda derinlemesine incelenebilir.
- Çalışmalarda kullanılan araştırma yöntemleri ya da analiz teknikleri tek başına ele alınarak derinlemesine incelenebilir.

Kaynakça

- Adıgüzel, H. Ö. (2001) *Yaratıcı Dramanın Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanımı. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Alternatif Teknik ve Yöntemler*. Eyüboğlu Eğitim Kurumları Yayınları.
- Akça Berk, N. (2017). Müze ve tarihi mekânlarda uygulanan anlatıcı terminolojisi tarih eğitimine nasıl dâhil edilebilir?. *Milli Eğitim*, 214, 269-287. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/milliegitim/issue/36135/405936>
- Akhan, N. E. ve Demir, K. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının fakülteye uyum süreçlerinin yaratıcı drama ile desteklenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 53,266-292. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.574139>
- Akın, S. (2014). Türk okullarında drama araştırmalarının incelenmesi ve hizmet öncesi öğretmen eğitim. *İlköğretim Online*, 13(2), 468-480. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/59451/854133>
- Akpınar, M. ve Kranda, S. (2018). Küresel bağlantılar öğrenme alanındaki etkinliklerin eleştirel düşünme becerisini kazandırmadaki etkililiğine yönelik öğretmen görüşleri. *Adıyaman University Journal of Educational Sciences*, 8(1), 112-134. <https://doi.org/10.17984/adyuebd.363119>
- Altınkulaç, A. (2010). 8. sınıf inkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersinde yaratıcı drama yöntemi ve altı şapkalı düşünme tekniğinin kullanılmasının öğrenci başarı ve tutumlarına etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 225 – 247. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/59502/855342>

- Aran Can, Ö. ve Demirel, Ö. (2013). Dördüncü ve beşinci sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde değerler eğitimi uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (46), 151-168. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/6160/82808>
- Arslan, S. ve Aybek, B. (2018). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin çokkültürlü eğitime dayalı olarak uygulanan etkinlikler ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi [Journal of Theoretical Educational Science]*, 11(1), 58-82. <https://doi.org/10.30831/akukeg.358001>
- Arık-Karamık, G. ve Akhan, N.E. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının matematiğe yönelik tutumlarının yaratıcı drama yöntemi ile geliştirilmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 10(1), 1-28. <https://doi.org/10.19126/suje.541912>
- Aktaş, E. ve Özdemir, Y. (2011). Bütünden parçaya halkevleri şubeleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 187 – 204. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunisosbil/issue/2828/38332>
- Aykaç, M. ve Adıgüzel, Ö. (2011). Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19 (1), 297-314. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefdergi/issue/49053/625840>
- Aykaç, M. ve Çetinkaya, G. (2013). Yaratıcı drama etkinliklerinin Türkçe öğretmen adaylarının konuşma becerilerine etkisi. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(9), 671-682. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5503>
- Başbuğ, S. ve Adıgüzel, Ö. (2019). Müzede yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki başarısına etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 14(1), 1-32. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ydrama/issue/60243/876173>
- Bayrak, B. ve Akdemir, A. (2021). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin bakış açısından etik değer olarak merhamet kavramı. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 10(1), 370-383. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/teke/issue/60878/902754>
- Bayramoğlu, A.Ç. ve Başbuğ, S. (2018). T.C. İnkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersinin yaratıcı drama yöntemi ile işlenmesine ilişkin öğrenci görüşleri. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 13(1), 53-68. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ydrama/issue/37569/868748>
- Baysal, Z. N. (2005). Hayat bilgisi /sosyal bilgiler öğretiminde probleme dayalı öğrenme için problem durumları oluşturma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3 (4), 471-485. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tebd/issue/26122/275181>
- Bekdemir, Ü. ve Işkın, P. (2017). Sosyal bilgiler 6. ve 7. sınıf çalışma kitabı etkinliklerinin doğrudan verilmesi istenen değerleri karşılama düzeyinin incelenmesi. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12 (4), 71-90. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11248>.
- Bilgili, A. S. (2006). *Geçmişten günümüze sosyal bilimler ve sosyal bilgiler*. İ. H. Demircioğlu (Ed.), *Sosyal bilgilerin temelleri* (s, 3-56.) içinde. Pegem Yayınları.
- Chen, C. (2003). A constructivist approach to teaching; implications in teaching computer networking. information technology. *Learning and Performance Journal*, 21(2), 17-27.
- Cooper, H. ve Dilek, D. (2007). Türkiye ve İngiltere'de ilköğretim öğrencilerinin tarihsel sorgulama süreçleri üzerindeki bir çalışma: Empatik, eleştirel ve yaratıcı düşünme. *Kuram ve*

- Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7(2), 681 – 725.
<https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/71702/>
- Çalışkan, E., Önal, N. ve Yazıcı, K. (2016). Öğretim etkinliklerinde sanal müzelerin kullanımına ilişkin sosyal bilgiler öğretmen adayları ne düşünüyor?. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(3), 689-706. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9275>.
- Çelik, M. (2022). Eğitimde Drama Araştırmaları:1975-2022. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 135-148. <https://doi.org/10.15659/ankad.v6i2.194>
- Çelikkaya, T. (2014). Sosyal bilgiler dersinde drama yönteminin önemi ve uygulama örnekleri. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(2), 447-469. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6160>
- Çengelci Köse, T., Gürdoğan Bayır, Ö., Köse, M. ve Yıldırım Polat, A. (2018). Öğretmen adaylarının bakış açısıyla adalet değeri. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 9(1), 67-93, doi: 10.23863/kalem.2019.120. <https://doi.org/10.23863/kalem.2019.120>
- Çetinkaya Aydoğdu, C. ve Kırpık, C. (2021). Sosyal bilgiler öğretiminde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasına ilişkin öğrenci görüşleri. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 16(2), 285-308. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ydrama/issue/69156/1095218>
- Çiftçi, B., Önal, N. ve Yazıcı, K. (2016). Öğretim etkinliklerinde sanal müzelerin kullanımına ilişkin sosyal bilgiler öğretmen adayları ne düşünüyor?. *Turkish Studies (Elektronik)*, 11(3), 689 – 706. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/283540/>
- Erdem Zengin, E. ve Yalçınkaya, E. (2016). Yöntem olarak yaratıcı drama kullanımının ilkökul 4. sınıf sosyal bilgiler programındaki değerlere etkisi. *Mediterranean Journal of Humanities*, 6 (2), 221-236. <http://doi.org/10.13114/MJH.2016.295>
- Ersoy, F. ve Kaya, E. (2008). Sınıf öğretmenlerine göre öğrencilerin sosyal bilgiler dersi öğretim programına (2004) ilişkin yaklaşımları. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (1), 285–300. <https://earsiv.anadolu.edu.tr/xmlui/handle/11421/15235>
- Ezer, F. ve Aksüt, S. (2020). 5. Sınıf sosyal bilgiler dersinde drama yönteminin kullanılmasına ilişkin öğrenci görüşleri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (2), 625-651. <http://doi.org/10.33437/ksusbd.676737>.
- Ezer, F. ve Ulukaya Öteleş, Ü. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yaratıcı dramannın bir öğretim yöntemi olarak kullanımına ilişkin görüşleri. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(2), 709-718. <https://doi.org/10.33206/mjss.515271>
- Güler, M. ve Kandemir, Ş. (2015). Öğretmenlerin drama yöntemine yönelik görüşleri ve öz yeterlik düzeyleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (1), 111-130. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/59451/854133>.
- Güneysu, S. (2006). *Eğitimde drama*. H. Ö. Adıgüzel (Ed.), *Yaratıcı drama 1985-1998 yazılar* (2. baskı, s. 127-133) içinde. Naturel Yayıncılık.
- Gürbüz, N. ve Ilgaz, S. (2021). 5. Sınıf sosyal bilgiler dersinde drama ve bilgisayar destekli öğretimin akademik başarı ve bilgilerin kalıcılığına etkisi. *MİLLÎ EĞİTİM*, 50(229), 179-203. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1557143>
- Gürdoğan Bayır, Ö., Çengelci Köse, T. ve Deveci, H. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarına göre ilkökullarda değer eğitimi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*

- (KEFAD), 17(3), 317-339.
https://kefad2.ahievran.edu.tr/archieve/pdfler/Cilt17Sayi3/JKEF_17_3_2016_317-339.pdf
- İslam, M. N. (2021). Turkish charm and public diplomacy: A literature review and critical assessment on turkish soft power in the middle eastern countries. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 47, 175-187. <https://doi.org/10.30794/pausbed.781192>
- Kaf, Ö. (2017). Sosyal bilgiler öğretiminde yaratıcı drama ve müze. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 12(2), 137-146. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ydrama/issue/60246/876540>
- Kaf, Ö. (2017). Öğretmen adaylarının sosyal bilgilerde yaratıcı drama dersine yönelik tutumları ve sürece ilişkin görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 931-947. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/59420/853428>
- Kanatlı, F. ve Çekici, Y.E. (2013). Türkçe öğretiminde disiplinler arası olanaklar. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 223 – 234. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/160897>
- Karadağ, E. ve Çalışkan, N. (2006). Sosyal bilgiler dersinde drama yönteminin kullanılabilirliği (örnek ders planı uygulaması). *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (1), 35-44. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/64892/>
- Karasu Avcı, E. ve Ketenoğlu Kayabaşı, Z. E. (2019). Sınıf öğretmenlerinin derslerinde kullandıkları yöntem ve tekniklere ilişkin görüşleri: Bir olgubilim araştırması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(4), 926-942. <https://doi.org/10.16986/HUJE.2018044069>
- Kaya, E. (2014). Teaching practice of a social studies practicum student who is blind: A case study. *Eurasian Journal of Educational Research*, 54, 187-206. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1057331.pdf>
- Kaya, R. ve Güven, A. (2012). İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler derslerinde tarih konularının işlenişi ve tarihin değeri ile ilgili görüşleri. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7 (2), 675-691. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.3238>
- Koç, Z. ve Geçit, Y. (2020). Sosyal bilgiler dersinde uygulanan yaratıcı drama etkinliklerine yönelik öğrenci görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(31), 174-196. <https://doi.org/10.35675/befdergi.720684>
- Kurtuluş Üstün, B. (2020). *Sınıf öğretmenliği bilim dalında 1998-2017 yılları arasında üretilen tezlerin eğilimleri*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize.
- Küçüköğlü, A. ve Ozan, C. (2013). Sınıf öğretmenliği alanındaki lisansüstü tezlere yönelik bir içerik analizi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(12), 27-47. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijoess/issue/8530/105925>
- Nayci, Ö. ve Adıgüzel, Ö. (2017). Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı dramının bir yöntem olarak kullanılmasının öğrenci başarısına etkisi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 42 (192), 349-365. <http://dx.doi.org/10.15390/EB.2017.6514>
- Ocak, G., Kuş, G. ve Küçükilhan, S. (2013). İlköğretim 4 ve 5. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersindeki yapılandırmacı etkinliklere yönelik tutumları (Afyonkarahisar il örneği). *Balikesir University The Journal of Social Sciences Institute*, 16 (29), 189-211. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/baunsobed/issue/50182/645971>

- Oğuz Namdar, A. ve Beldağ, A. (2015). Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(15), 667-680. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9013>
- Oruç, S. ve Altın, N. B. (2008). Müze eğitimi ve yaratıcı drama. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(35), 125 – 137. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/96336/>
- Ömeroğlu, E., Ersoy, Ö., Şahin, F. T., Kandır, A. ve Turla, A. (2003). *Okul Öncesi Eğitimde Drama Teoriden Uygulamaya*. Kök Yayıncılık.
- Özen, Y. ve Gülaçtı, F. (2008). İlköğretim beşinci sınıflar sosyal bilgiler dersi “Cumhuriyete nasıl kavuştuk” ünitesindeki “Atatürk ilkeleri ve inkılapları” adlı konunun altı köşeli şapka drama tekniği ile uygulanmasının öğrenci başarısına etkisi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (1), 155-170. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/erziefd/issue/6003/80056>
- Öztürk, Ç. ve Korkmaz, Ö. (2020). Teknoloji destekli yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin sosyal bilgiler dersine dönük tutumlarına ve problem çözme becerilerine etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 15(1), 1-18. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ydrama/issue/60179/873033>
- Öztürk, T. ve Sarı, D. (2018). Sosyal bilgilerde yaratıcı drama kullanımının öğrencilerin başarılarına, tutumlarına ve öğretimin kalıcılığına etkisi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 11(3), 586 – 605. <http://doi.org/10.30831/akukeg.342704>
- Palaz, T. ve Akbaba, B. (2018). Ortaokul öğrencilerinin görüşlerine göre sosyal bilgiler eğitiminde küresel sorunlar ve öğretimi. *Turkish Studies Educational Sciences*, 13 (27), 1213-1246. DOI:10.7827/TurkishStudies.14383 ISSN: 1308-2140. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.14383>
- Polat, S. ve Bayram, H. (2020). Drama dersinin tasarım odaklı düşünme becerilerinin gelişimine katkısını araştıran bir durum çalışması. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 476-497. <https://doi.org/10.17556/erziefd.816507>
- Samsa, F. (2020). *Türkiye’de yaratıcı drama ile ilgili lisansüstü tezlerdeki eğilimler*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi.
- Selanik Ay, T. ve Acar, Ş. (2016). Sınıf öğretmenlerinin girişimcilik becerisi kazandırmaya yönelik görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(58), 960-976. <https://doi.org/10.17755/esosder.258829>
- Sever, R., Yalçınkaya, E. ve Mazman, M. (2009). Sosyal bilgiler öğretiminde etkili bir öğretim yöntemi: Dramatizasyon. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (1), 155-166. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/93665/>
- Şimşek, S.(2009). *Eğitimle ilgili temel kavramlar*. N. Saylan (Ed.), *Eğitim bilimine giriş* (3. Baskı, s. 1-18) içinde. Anı Yayıncılık.
- Torun, E. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yapılandırmacılık 5E modeli ders planlarında yöntem tercihleri ve mikro öğretim uygulamasına ilişkin öz değerlendirmeleri. *Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43, 25-54. <https://doi.org/10.33418/ataunikkefd.856840>
- TRDizin (2022). <https://trdizin.gov.tr/sikca-sorulan-sorular/> adresinden 27.07.2022 tarihinde alınmıştır.

- Ulu, M. ve Burgul Adıgüzel, F. (2019). Müzede sosyal bilgiler öğretiminde yaratıcı dramanın bir yöntem olarak kullanımına ilişkin uzman görüşleri. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 14(2), 263-280. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ydrama/issue/60171/872830>
- Ulubey, Ö. ve Toraman, Ç. (2015). Yaratıcı drama yönteminin akademik başarıya etkisi: Bir meta-analiz çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(32), 195-220. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mkusbed/issue/19578/209027>
- Ulusoy, K. (2010). İlköğretim sosyal bilgiler öğretmen adaylarının laiklik kavramının öğretimi ile ilgili görüşler. *Milli Eğitim Dergisi*, 186, 300-313. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/milliegitim/issue/36199/407104>
- Uygungül Yılmaz, Ö. ve Kaf, Ö. (2019). The effects of creative drama method on students' attitude towards social studies with respect to learning styles. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48 (2), 1340-1366. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/838741>
- Ünlü, İ. ve Kaşkaya, A. (2018). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin değer eğitimine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2656-2679. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/teke/issue/42447/511222>
- Yalçınkaya, E. (2010). Sosyal bilgiler dersinde kullanılan drama yöntemine ilişkin öğrenci görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 186, 278-290. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/milliegitim/issue/36198/407073>
- Yeler, M. (2018). İnsan ilişkileri ve iletişim dersinde yaratıcı drama uygulamalarının etkisine ilişkin öğrenci görüşleri. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 13(2), 213-236. <https://www.yader.org/index.php/yader/article/view/276>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. Baskı), Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yılmaz, S. (2013). Sosyal bilgiler öğretiminde bir yöntem olarak dramanın kullanımına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14 (2), 123-145. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/59471/854604>
- Yılmaz, S. ve Ceylan, T. (2020). Sosyal bilgiler derslerinde drama yöntemiyle öğretimin sosyal beceri, empatik beceri ve akademik başarıya etkisi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (29), 130-158. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/befdergi/issue/59091/675903>
- Yüksel, A., Avcı, S. ve Dut, M. (2011). The influence of instructional design prepared for brain compatible learning on students' learning and attitudes towards lessons. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 85 – 106. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/92246>
- Zengin, E. ve Ulaş, A.H. (2021). Drama ile eğitimin dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik motivasyonlarına ve tutumlarına etkisinin incelenmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi*, 12(24), 353-376. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/eibd/issue/66079/980296>

Katkı Oranı Beyanı

Yazarlar makaleye eşit oranda katkı sunmuşlardır.

Çatışma beyanı

Makalenin yazarları, bu çalışma ile ilgili taraf olabilecek herhangi bir kişi ya da finansal ilişkileri bulunmadığını dolayısıyla herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan ederler.